

ОБЛІКОВА ОЦІНКА НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

ACCOUNTING ESTIMATION OF NON-CURRENT ASSETS IN THE ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM

УДК 657.42

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct62-30>

Дем'янишина О.А.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів,
обліку та економічної безпеки
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

Ареп'єва О.В.

викладач кафедри фінансів,
обліку та економічної безпеки
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

Слатвінський М.А.

к.е.н., професор кафедри фінансів,
обліку та економічної безпеки
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

Demianyshyna Olesia

Pavlo Tychyna Uman State
Pedagogical University

Arepieva Olena

Pavlo Tychyna Uman State
Pedagogical University

Slatvinskyi Maksym

Pavlo Tychyna Uman State
Pedagogical University

У статті розглянуто місце, роль і значення облікової оцінки необоротних активів у системі управління підприємством. Проаналізовано наявні підходи до оцінки необоротних активів та їх відповідність завданням інформаційного забезпечення системи управління підприємством. У цьому відношенні вибір підприємством того методу оцінки вартості необоротних активів, який відображає їхню вартість найбільш відповідно до реальної динаміки змін вартості необоротних активів на ринку, є критично важливим для ефективного управління як активами, так і підприємством у цілому. Детально розглянуто питання відповідності системи вітчизняного бухгалтерського обліку вартості необоротних активів міжнародним стандартам фінансової звітності, на основі чого зроблено відповідні висновки. Для того щоб знизити ризики неточного відображення необоротних активів в оцінках, що рекомендуються МСФЗ, підприємствам рекомендується розробляти положення облікової політики щодо необоротних активів та забезпечити попередній внутрішній контроль щодо оцінки вартості необоротних активів у процесі їх обліку.

Ключові слова: оцінка, облік, звітність, стандарти, положення, необоротні активи, вартість, контроль.

В статье рассмотрены место, роль и значение учетной оценки необоротных

активов в системе управления предприятием. Проанализированы существующие подходы к оценке необоротных активов и их соответствие задачам информационного обеспечения системы управления предприятием. В данном отношении выбор предприятием того метода оценки стоимости необоротных активов, который отражает их стоимость наиболее в соответствии с реальной динамикой изменений стоимости необоротных активов на рынке, является критически важным для эффективного управления как активами, так и предприятием в целом. Подробно рассмотрены вопросы соответствия системы отечественного бухгалтерского учета стоимости необоротных активов международным стандартам финансовой отчетности, на основе чего сделаны соответствующие выводы. Для того чтобы снизить риски неточного отражения необоротных активов в оценках, рекомендуемых МСФО, предприятиям рекомендуется разрабатывать положения учетной политики относительно необоротных активов и обеспечить предварительный внутренний контроль по оценке стоимости необоротных активов в процессе их учета.

Ключевые слова: оценка, учет, отчетность, стандарты, положения, необоротные активы, стоимость, контроль.

The article considers the place, role and importance of accounting valuation of non-current assets in the enterprise management system. The existing approaches to the valuation of non-current assets and their compliance with the tasks of information support of the enterprise management system are analyzed. It is established that the existing accounting systems allow provide the most accurate assessment of the value of intangible assets. However, the problem remains the ability of the enterprise to properly use the capabilities of existing accounting systems in specific conditions of the enterprise. In this regard, the company's choice of the method of estimating the value of non-current assets reflects their value in accordance with the real dynamics of changes in the value of non-current assets in the market is critical for effective management of assets and the company as a whole. The study shows that alternatives in valuation are of great managerial importance. However, it creates some inconvenience in terms of the reality of the value of the value of the property of the enterprise as a whole. It is established that the discrepancy between the value of non-current assets of the enterprise, reflected in the accounting system, its real market value results in the lack of management of the necessary analytical information, which is the basis for effective management decisions. In our opinion, the most reliable is the assessment of non-current assets at their market value at the time of inventory, because it objectively reflects not the material but the cost dynamics of changes in the process of valuation and accounting. The article considers in detail the compliance of the domestic accounting system with the value of non-current assets of international financial reporting standards, on the basis of which the relevant conclusions are made. In order to reduce the risk of inaccuracies in non-current assets in the valuations recommended by IFRS, enterprises are encouraged to develop accounting policies for non-current assets and to provide prior internal control over the valuation of non-current assets in its accounting.

Key words: evaluation, accounting, reporting, standards, regulations, non-current assets, value, control.

Постановка проблеми. Необоротні активи є одним із найважливіших чинників виробництва, а темпи динаміки їх змін у вигляді оновлення або зносу безпосередньо впливають на рівень економічної ефективності діяльності підприємства. Ефективні управлінські рішення щодо внесення змін у склад і структуру необоротних активів неможливі без такої оцінки необоротних активів у системі бухгалтерського обліку підприємства, яка максимально точно відображає як реальну ринкову вартість активів на певний момент часу, так і зміни цієї вартості в часовому вимірі. Наявні

системи ведення бухгалтерського обліку дають змогу забезпечити максимально точну оцінку вартості нематеріальних активів, однак проблемою залишається здатність підприємства правильно використати можливості наявних систем обліку в конкретних умовах діяльності підприємства. Дана проблема потребує подальшого наукового опрацювання і є актуальною як з наукового, так і з практичного погляду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти облікової оцінки необоротних активів у системі управління

підприємством знайшли своє відображення у низці наукових публікацій відомих вітчизняних учених-економістів: Ф.Ф. Бутиця, С.Ф. Голова, В.В. Гливенка, В.С. Лень, О.М. Петрука, М.С. Пушкаря, Н.М. Ткаченко та ін. Загальнотеоретичні аспекти облікової оцінки вартості необоротних активів знайшли відображення також у працях закордонних авторів: І. Басманова, М. Баканова, М. Вейцмана, А. Дюбока, Ж. Дюмарше, Ж. Курселя, Е Сивере та ін. У публікаціях науковців висвітлено процедури облікової оцінки вартості необоротних активів. Разом із тим питання відповідності оцінки їхньої вартості в системі обліку за допомогою різних методів реальній ринковій вартості необоротних активів залишається дискусійними та недостатньо дослідженим. Також в економічній літературі недостатньо детально розглянуто питання відповідності системи вітчизняного бухгалтерського обліку вартості необоротних активів міжнародним стандартам фінансової звітності.

Постановка завдання. Метою дослідження є розроблення теоретико-методологічних основ удосконалення оцінки вартості необоротних активів у системі обліку за допомогою різних методів, процедур оцінки (переоцінки) та відображення операцій з основними засобами у бухгалтерському обліку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародні стандарти не містять жорстких вимог щодо порядку ведення обліку необоротних активів. Такий підхід пов'язаний із потребою урахування наявних особливостей обліку в різних країнах. Однак разом із тим облікове відображення вартості необоротних активів у різних країнах має низку спільних рис. Безумовно, є й суттєві відмінності в організації обліку, які ускладнюють повноцінне застосування МСФЗ. Щодо подібних рис, то вони, наприклад, стосуються використовуваних визначень основних складників необоротних активів, порядку документального забезпечення. Відмінності є у підходах до класифікації активів, їх оцінки, рахунках обліку.

Необоротні активи – важливий складник майна підприємства, який є основою його ефективної діяльності та забезпечує досягнення мети господарювання. Із вітчизняних П(С)БО, як і з МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності) трактування поняття необоротні активи можна сформулювати, урахувавши характеристики цих активів, що подаються за текстом у різних пунктах П(С)БО. Наявне таке визначення: «Необоротні активи – усі активи, що не є оборотними». Таке визначення вимагає додаткових пояснень, а тому не може вважатися повним. Єдине визначення поняття «необоротні активи» в економічній літературі сьогодні відсутнє. Якщо узагальнити різні підходи і характеристики, то можна сформулювати визначення сутності необоротних активів так:

необоротні активи – це активи з тривалим (більше одного року) строком використання, вартість яких може бути достовірно визначена й є не нижчою від певної встановленої граничної суми та від використання яких підприємство отримує певні економічні вигоди. Таке означення максимально враховує ключові характеристики досліджуваного виду активів та відповідає положенням МСФЗ.

Система оцінки необоротних активів характеризується наявністю різних підходів і видів оцінки. Альтернативи в питаннях оцінки мають велике управлінське значення, однак створюють деякі незручності в плані реальності вартісного відображення вартості майна підприємства загалом. Невідповідність вартості необоротних активів підприємства, що відображається в системі бухгалтерського обліку, їх реальній ринковій вартості має наслідком відсутність у керівництва підприємства необхідної аналітичної інформації, яка є основою прийняття ефективних управлінських рішень. На нашу думку, найбільш достовірною є оцінка необоротних активів за їхньою ринковою вартістю на момент інвентаризації, адже саме вона об'єктивно відображає не матеріальну, а вартісну динаміку змін у процесі оцінки та обліку. Інші види оцінок також мають велике значення, адже вони дають змогу уточнити зміну стану активу, наприклад його знос, чи інші характеристики. Забезпечення послідовності та реальності оцінки вимагає чіткого обґрунтування та окреслення її принципів і методики в обліковій політиці конкретного підприємства.

Наявність різних підходів до класифікації необоротних активів (за різними ознаками) впливає з різних запитів системи управління до інформаційної бази прийняття рішень. Для бухгалтерського обліку важливо вибрати класифікацію, яка б сприяла простоті та якості облікового відображення об'єкта обліку. Щодо необоротних активів, окрім облікової, в Україні існує також класифікація, яка рекомендується податковим законодавством.

Наявність альтернатив під час здійснення оцінки вартості необоротних активів (різні методи оцінки, методики, види нарахування амортизації тощо) вимагає вирішення проблеми досягнення єдності в підходах. У зв'язку із цим суб'єкти господарювання застосовують здебільшого облікову політику, яка сприяє такому узгодженню. Основним міжнародним стандартом, який регламентує вибір і застосування облікової політики, є МСБО 8. Його метою є встановлення критеріїв вибору (зміни) облікової політики, ідентифікація підходу до ведення та організації обліку, застосування різних видів оцінок, розкриття інформації (у т. ч. щодо змін в облікових політиках), виправлення помилок тощо. Вибір облікових політик здійснюється відповідно до вимог МСФЗ. Виходячи з визначення облікової політики, вона

є основоположним набором принципів і правил обліку активів та зобов'язань, доходів і витрат [1].

Часто на практиці вибір того чи іншого обліково-оціночного підходу здійснюється на підставі суб'єктивної позиції головного бухгалтера підприємства. Щоб бути раціональною, така позиція повинна базуватися на науково обґрунтованих підходах, які поєднані з обліковим досвідом, бути вигідною підприємству та не суперечити чинним законодавчим вимогам. Дотримання вимог облікової політики пов'язане з її визначенням, яке подається МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» (§ 5): облікова політика – це конкретні принципи, основи, угоди, правила та практика, прийняті підприємством для підготовки та подання фінансової звітності [2].

Усі перераховані умови у цьому визначенні (особливо принципи, правила) вказують на потребу у дотриманні регламентації відповідних інституцій.

Суб'єкт господарювання зобов'язаний класифікувати непоточний актив (або ліквідаційну групу) як утримуваний для продажу лише у разі, якщо його балансова вартість відшкодуватиметься шляхом операції продажу, а не поточного використання. Для цього актив (або ліквідаційна група) має бути придатним для негайного продажу в тому стані, у якому він перебуває на момент продажу, на умовах, яких зазвичай дотримуються під час продажу таких активів (або ліквідаційних груп), і цей продаж повинен бути високоімовірним.

Витрати на розподіл є додатковими витратами, які прямо відносяться до розподілу, виключаючи фінансові витрати і витрати на податок на прибуток.

Стандартами, які визначають правила бухгалтерського обліку необоротних активів є:

- МСБО 16 «Основні засоби»;
- МСБО 37 «Резерви, умовні зобов'язання, активи»;
- МСБО 38 «Нематеріальні активи»;
- МСФЗ (ШК8) 5 «Вибуття необоротних активів, призначених для продажу, і припинена діяльність».

Із позиції організації обліку необоротних активів та їхньої вартості облікова політика дає змогу вирішити найбільш важливі моменти щодо оцінки, а також методичні і практичні питання, які виникають під час здійснення обліку.

Наступним надзвичайно важливим організаційним і методичним моментом є підготовка Плану рахунків бухгалтерського обліку за МСФЗ. Основними стандартами, які мають безпосередній вплив на організацію обліку необоротних активів, зокрема під час ідентифікації рахунків для їх відображення та підготовці Плану рахунків бухгалтерського обліку для цілей складання першої звітності за МСФЗ, є МСБО 1 «Подання фінансової звітності» (далі – МСБО 1) і МСФЗ 1 «Перше

застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності».

О.М. Петрук зазначає, що в МСФЗ не згадується єдиний План рахунків. Звідси – величезні принципові розбіжності між вітчизняними та міжнародними підходами до стандартизації бухгалтерського обліку [3, с. 107].

У практиці ведення бухгалтерського обліку необхідно орієнтуватися на загальноприйняті принципи побудови Планів рахунків бухгалтерського обліку, що відповідають міжнародній практиці і дають змогу відображати відповідну інформацію у звітності. Власне саме тому будь-який план рахунків, складений за МСФЗ, відображає п'ять основних елементів фінансової звітності: активи, зобов'язання, капітал, доходи та витрати [4, с. 85].

Розподіл у Плані рахунків рахунку 100 «Необоротні активи» доцільно здійснювати в розрізі нематеріальних активів, основних засобів, незавершених капітальних інвестицій, довгострокових фінансових інвестицій, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств, інших фінансових інвестицій, довгострокової дебіторської заборгованості, інших необоротних активів.

Важливу частину в підготовці плану рахунків бухгалтерського обліку за МСФЗ представляє меппінг (англ. mapping – перетворення даних) рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань. Меппінг являє собою перетворення даних рахунків бухгалтерського обліку за НП(С) БО на рахунки бухгалтерського обліку за МСФЗ за певними правилами [5, с. 28]. Оскільки найпоширенішою ділянкою для організації ведення паралельного обліку за МСФЗ є облік необоротних активів (основних засобів, нематеріальних активів тощо), то меппінг може використовуватися для ув'язки руху основних засобів у системі П(С)БО та МСФЗ.

Найбільш вагомим складником необоротних активів у переважній більшості підприємств є основні засоби (ОЗ). На їх прикладі проілюструємо деякі ключові особливості ведення обліку за МСФЗ. Наприклад, певну специфіку зауважуємо в питаннях переоцінки ОЗ.

У МСБО 16 передбачено два підходи до оцінки основних засобів: модель собівартості і модель переоцінки (рис. 1).

Залишкова вартість заміщення оцінюється на основі внутрішніх джерел та аналізу наявної інформації про ринок для аналогічних об'єктів основних засобів (опублікованої інформації, каталогів, статистичних даних тощо), а також галузевих експертів і постачальників. Справедлива вартість необоротних активів визначається з використанням залишкової вартості заміщення спеціалізованих активів і на основі використання ринкових даних

для неспеціалізованих активів. Таким чином, справедливу вартість основних виробничих активів та обладнання (ОВА), доцільно визначати за допомогою залишкової вартості заміщення. Суть такого методу полягає у тому, що він заснований на аналізі вартості відтворення або заміни об'єктів основних засобів із коригуванням на фізичний, функціональний чи економічний знос і старіння.

Первісна вартість включає витрати, понесені безпосередньо на придбання об'єктів. Первісна вартість активів, створених власними силами, включає вартість матеріалів, прямі витрати на оплату праці та відповідну частку виробничих накладних витрат.

Зменшення, які взаємно зараховують раніше визнані збільшення того самого активу, відображаються у складі резерву переоцінки у складі власного капіталу через інші сукупні доходи, а всі інші зменшення включаються до звіту про фінансові результати. Тією мірою, в якій збиток від зменшення корисності того самого знеціненого активу був визнаний раніше у складі звіту про фінансові результати, сторнування цього збитку від зменшення корисності також визнається у звіті про фінансові результати.

Кожного року різниця між зносом на основі переоціненої балансової вартості активу, відображеної у звіті про фінансові результати, та зносом на основі первісної вартості активу переводиться зі складу резерву переоцінки до нерозподіленого прибутку. Витрати, понесені для заміни компонента об'єкта основних засобів, який обліковується окремо, капіталізуються за балансовою вартістю заміненого компонента, який списується.

Основні засоби припиняють визнаватися після вибуття або коли більше не очікується отримання майбутніх економічних вигід від продовження використання активу. Прибутки та збитки від вибуття, які визначаються шляхом порівняння надходжень із балансовою вартістю основних засобів, визнаються у звіті про фінансові результати. Після продажу переоцінених активів суми, включені до складу інших резервів, переводяться до складу нерозподіленого прибутку. Незавершене будівництво включає також суми передплат за основні засоби.

Ще одним складником необоротних активів є нематеріальні активи. У більшості підприємств вони мають визначені строки корисного

Рис. 1. Характеристика оцінки основних засобів відповідно до вимог МСФЗ

Джерело: сформовано на основі [6]

використання і включають здебільшого капіталізоване програмне забезпечення. Придбане програмне забезпечення капіталізується на основі витрат, понесених для придбання та доведення їх до стану, необхідного для їх використання. Нематеріальні активи відображаються за первісною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та збитків від зменшення корисності, якщо такі є. У разі зменшення корисності балансова вартість нематеріальних активів списується до більшої з величин: вартості під час використання та справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж.

Важливою та ємною операцією, яка займає багато часу облікових працівників, є нарахування амортизації. Слід зауважити, що МСБО 16 не містить рекомендацій щодо вибору методів нарахування амортизації. Це його відмінність від П(С)БО 7. У МСБО лише згадуються прямолінійний метод, виробничий метод та метод зменшення залишку.

Однак у книзі «Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами» (автори М.Р. Лучко, І.Д. Бенько) [7, с. 65] виокремлено такі методи амортизації:

- прямолінійний метод;
- метод зменшення залишкової вартості та прискореного зменшення;
- метод одиниць продукції (виробничий метод).

У цій же праці [7, с. 67–70] наведено приклади нарахування амортизації та вказано умови вибору того чи іншого методу.

МСБО 16 (§ 6) визначає амортизацію як систематичне зменшення амортизованої вартості активу впродовж строку його корисної служби. Також за рекомендаціями, поданими у п. 60 цього стандарту, суб'єкт господарювання застосовує до активу такий метод амортизації, який найкраще відображає передбачувану структуру споживання майбутніх економічних вигід від використання активу. МСБО 16 передбачає такі методи амортизації (§ 62): прямолінійний метод (відповідає прямолінійному методу з пп. 1 п. 26 П(С)БО 7); метод зменшення залишку (відповідає методу зменшення залишкової вартості з пп. 2 п. 26 П(С)БО 7); метод суми одиниць продукції (відповідає виробничому методу з пп. 5 п. 26 П(С)БО 7) [6].

У МСБО немає методу прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивного методу, обох методів амортизації для малоцінних необоротних матеріальних активів і бібліотечних фондів, що рекомендовані п. 27 П(С)БО 7.

Згідно з вимогами МСФЗ, метод амортизації слід переглядати щонайменше на кінець кожного звітного періоду, особливо якщо модель споживання вигід від активу суттєво змінюється. Зміна методу амортизації розглядається у стандартах як зміна облікової оцінки, а отже, не потребує ретроспективних коригувань.

Загалом треба визнати, що облік та оцінка вартості необоротних активів – достатньо складний і трудомісткий процес. Якщо ж суб'єкт господарювання орієнтується на використання МСФЗ, то він потребує більших затрат часу облікових працівників. Це пов'язано з вимогами чинного українського законодавства. Для цілей уніфікації бухгалтерський облік ведеться з використанням затвердженого Плану рахунків бухгалтерського обліку.

Висновки з проведеного дослідження. Досліджуючи особливості ведення обліку та оцінки вартості необоротних активів відповідно до вимог МСФЗ та чинної практики, яка існує в підприємствах України, можна визначити, що не всім суб'єктам господарювання потрібно використовувати засади, рекомендовані МСФЗ щодо обліку та оцінки вартості необоротних активів. Переважно їх дотримуються великі підприємства (ВАТ, НАК і т. п.). Для малих підприємств така практика не завжди доцільна і затребувана. Виняток становлять суб'єкти, що мають міжнародні економічні відносини, або іноземні інвестори.

Для оцінки необоротних активів за рекомендаціями МСФЗ можуть використовуватися різні методи, при цьому вважаємо, що використання методу залишкової вартості заміщення дає змогу визначити найбільш справедливу вартість активу порівняно з іншими методами. Облік необоротних активів за вимогами МСФЗ вимагає відповідного формування в підприємствах положень про облікову політику. Таке положення дає змогу врегулювати на підприємстві всі питання, які належать до тих, які можуть мати кілька альтернатив, наприклад питання вибору підходу до оцінки, вибору методу нарахування амортизації, класифікації необоротних активів та ін.

Особливості обліку необоротних активів, що пов'язані з узяттям за основу вимог МСФЗ, насамперед виникають через існування розбіжностей у законодавчих вимогах (між вітчизняним нормативно-правовим забезпеченням і МСФЗ). Також такий облік вимагає формування робочого плану рахунків, який відрізняється від офіційно затвердженого. Низку проблемних питань облікової оцінки вартості необоротних активів, які виникають під час ведення обліку згідно з вимогами МСФЗ, не вирішено ні на теоретичному, ні на практичному рівні. Це негативно відображається на якості, достовірності та оперативності формування інформації про необоротні активи для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у процесі використання активів. Для того щоб знизити ризики неточного відображення необоротних активів в оцінках, що рекомендуються МСФЗ (для цього проводяться відповідні коригування оцінок), необхідно організувати попередній внутрішній контроль, у

тому числі із застосуванням аналізу даних і використанням сучасних можливостей комп'ютерної техніки.

Подальші дослідження у цьому напрямі мають забезпечити наукову основу для більш точного і справедливого відображення вартості необоротних активів системою бухгалтерського обліку через удосконалення методів їх оцінки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Мурашко Т. Обрання облікових політик. *Вісник. Офіційно про податки*. 2016. № 22. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/9895> (дата звернення: 17.12.2021).
2. Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки. *Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 // IASB; Міжнародний документ № 929_020 від 01.01.2012*. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_020 (дата звернення: 17.12.2021).
3. Петрук О.М. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні: теорія, методологія, практика : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2006. 152 с.
4. Счетоведение : монографія : в 3-х ч. Житомир : ЖГТУ, 2009. 396 с.
5. Безверхий К. План рахунків бухгалтерського обліку для цілей складання фінансової звітності. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. № 7. С. 23–30.
6. Основні засоби: міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16. *Офіційний сайт Міністерства фінансів України*. URL: http://www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО_16.pdf (дата звернення: 17.12.2021).
7. Лучко М.Р. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами : навчальний посібник. Тернопіль : Економічна думка. 2016. 360 с.

REFERENCES:

1. Murashko T. (2016) Obrannia oblikovykh polityk [Choice of accounting policies]. *Herald. Officially about taxes: Official publication of the State Fiscal Service of Ukraine* (electronic journal), vol. 22. Available at: <http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/9895> (accessed 17 December 2021).
2. Verkhovna Rada of Ukraine (2012) Oblikovi polityky, zminy v oblikovykh otsinkakh ta pomylyky [Accounting policies, changes in accounting estimates and errors]. *International Accounting Standard 8 // IASB; International document № 929_020 dated 01.01.2012* (electronic document). Available at: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_020 (accessed 17 December 2021).
3. Petruk O.M. (2006) *Rehulivannia bukhhalterskoho obliku v Ukraini: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Regulation of accounting in Ukraine: theory, methodology, practice]. Zhytomyr: ZhSTU. (in Ukrainian)
4. Steinman M.Y. (ed.) (2009) *Schetovedenye: monohrafiya v 3-kh chastiakh* [Accounting: monograph in 3 parts]. Zhytomyr: ZhSTU. (in Russian)
5. Bezverkyhi K. (2014) Plan rakhunkiv bukhhalterskoho obliku dlia tsilei skladannia finansovoi zvitnosti [Chart of accounts for the purposes of compiling financial statements]. *Accounting and auditing*, vol. 7, pp. 23–30.
6. Ministry of Finance of Ukraine (2010) *Osnovni zasoby: mizhnarodnyi standart bukhhalterskoho obliku 16* [Fixed assets: International Accounting Standard 16]. Kyiv. (electronic document). Available at: <http://www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО16.pdf> (accessed 17 December 2021).
7. Luchko M.R. (2016) *Oblik i finansova zvitnist za mizhnarodnymi standartamy* [Accounting and financial reporting according to international standards]. Ternopil: Economic Thought. (in Ukrainian)